

In memoriam Gaston Beunen

GASTON BEUNEN: EEN SPORTKOTTER PUR SANG

Als student in de eerste kandidatuur LO keken wij op naar de illustere ancients van de tweede licentie, hopen dat dat wij zelf ook ooit tot deze Pindarische Apolloonschare zouden behoren. Een van deze heroën was trouwens ‘diskobolos’ Gust Beunen, Gaston’s oudere broer.

Drie jaar later toen wij -uiteindelijk zelf in de tweede licentie- Leuven in rep en roer zetten, zowel tijdens betogingen voor Leuven Vlaams als tijdens studentikoze esbattementen, leerden ik Gaston kennen toen hij in de tweede kandidatuur zat. Hij was de jongere, wat kleinere en wat minder mesomorfe uitgave van zijn broer Gust, maar zijn spiertonus was van dezelfde genetische oorsprong. Gaston impressioneerde door zijn discusworp en hij zou later jarenlang het record van de “Arm pull-test” voor statische kracht op zijn naam schrijven. Hij vormde daarbij de uitzondering uit op de regel, want volgens zijn eigen analyses bestond er een hoge significante correlatie tussen iemands lichaamsmassa en het resultaat in deze motorische test. Benjamin Disraeli zei het al:

.....“There are lies, damn lies and ..statistics.”

Gaston was geen dociele volgeling of een saaie blokker, maar een all-rounder, die studies, sportpraktijk en studentikoosheid perfect wist te combineren, kortom een rasechte ‘sportkotter’.

GASTON BEUNEN: ROADIE VAN DE BEWEGINGSWETENSCHAP

Toen professor Mic Ostyn in het academiejaar 1976-77 het project lanceerde van een grootschalige studie over de fysieke conditie van de schoolgaande jeugd, werd de kersvers afgestudeerde Gaston Beunen als wetenschappelijk medewerker aangetrokken. Na een pilotsudie in 1968 in het Leuvense St-Pieterscollege, trokken wij van 1969 tot 1974 zes jaar lang samen op pad om -elk jaar opnieuw- in zestig scholen tussen Aarlen en Oostende antropometrische, motorische en sociaalculturele onderzoekgegevens te verzamelen. Tijdens deze groeistudie werden niet minder dan 21.000 leerlingen getest. Gaston en ik waren de roadies van de motoriekploeg, die meestal op een erg onchristelijk uur achter het stuur van de blauwe Ford transit kropen -met aan boord nog een achttal Vlaamse of Waalse LO-studenten- om volledige schoolklassen door onze testbatterij te loodsen. Uit deze ‘Mission Impossible’ periode bestaan heel wat straffe verhalen, teveel om hier te vertellen.

GASTON BEUNEN: DE EXACTE WETENSCHAPPER EN PROMOTOR VAN DE LICHAMELIJKE GROEI, DE MOTORISCHE ONTWIKKELING EN EEN GEZONDE LEVENSTIJL

Qua humaniorastudies had Gaston geopteerd voor Wetenschappen A, omdat deze richting het grootste pakket wiskunde bood. Nadien in Leuven scherpte Gaston zijn

exact-wetenschappelijke gedrevenheid nog aan door in de leer te gaan bij Franz Loosen en Jan Simons, die beiden hun LO-studies hadden aangevuld met deze van psychologie. Dit duo professoren heeft onze generatie LO-studenten met strenge hand, maar met gezond verstand, geïnitieerd in de beginselen en kronkelpaden van de statistiek. Van zijn kotgenoten vernamen wij dat Gaston voor zijn licentiaatsverhandeling o.l.v. Loosen zich dagen- en nachtenlang onledig hield met het -puur volgens toeval- tevoorschijn halen van witte en zwarte bollen uit een zak om zo een zo bepaalde kansberekeningsformules empirisch te toetsen. Net als zijn leermeesters huldigde Gaston het beginsel van Galileo Galilei, namelijk dat:

“Wetenschap is meten wat meetbaar is en meetbaar maken wat niet meetbaar is.

Zijn wetenschappelijke carrière en zijn internationale renommé werd tijdens zijn emeritaat in 2005 toegelicht in een liber amicorum uitgegeven door zijn naaste medewerkers Albrecht Claessens, Johan Lefèvre en Martine Thomis (2005). Om hem als wetenschapper en als ‘Doktorvater’ te schetsen, putten wij daarom uit deze zogeheten *PhD tracks: reflections on Gaston* en luisteren vooral naar wat zijn medewerkers en doctores over hun leermeester schreven. Gaston begeleidde vijf doctoraten als copromotor, dat wil zeggen dat hij de effectieve begeleiding op zich nam, en acht als promotor, waarbij hij het roer zelf in hand hield. Hij werd hierbij niet enkel als wetenschapper, maar ook als mens geprezen. Slechts enkele citaten ter illustratie:

“...een bekwame, geduldige, geïnteresseerde en geboeide copromotor ...”het enige probleem ... was zijn soms onmogelijk te lezen handschrift...” (Jan Boutmans 2005).

“... Gaston was (als promotor) altijd duidelijk aanwezig ... daarbij moedigde hij ook steeds aan om in eerste instantie ... artikels te publiceren in zo gerenommeerd mogelijke tijdschriften met een grote ‘impactfactor’.” (Hermine Maes 2005).

“... een gesprekje op de gang, in de keuken, een bezoekje aan je bureau... een ook in de Spuye met een straf verhaal na een paar Duveltjes... creëer[de hij] een postieve werksfeer met wederzijds respect en wat (droge) humor.” (Martine Thomis 2005).

“Die vrijheid die je gaf om zelf een persoonlijke invulling te geven aan mijn doctoraatsthesis was een stmulans om mezelf te ontplooien tot een zelfstandig onderzoeker ...” (Maarten Peeters 2005).

Gaston’s internationale erkenning kende een absolute top toen hij in 2001 in Baltimore de Citation Award werd toegekend door de American College of Sports Medicine en - alhoewel wij Vlamingen vaak het principe huldigen dat niemand sant is in eigen land- ontving hij in 2007 de Eremedaille van de Universiteit Gent.

COMMILITO BEUNEN: GASTON ALS MEDESTRIJDER

De universiteit is niet altijd een tempel der zuivere wetenschap of een ivoren toren, ivoor is ondertussen trouwens door de ecofielen op de zwarte lijst geplaatst. Ook het

faculteitsbeleid, is niet altijd een collegiale aangelegenheid, maar soms ook een boksring. In deze laatste sport zijn wij trouwens drie jaar lang gekneed door niemand anders dan ex-wereldkampioen bij de halfzwaargewichten Staf Roth.

Soms worden in de universitaire arena ook slagen onder de gordel uitgedeeld of verdringt opportunisme wetenschappelijke objectiviteit of intellectuele sereniteit. Niets menselijks is ons vreemd... In die gevallen kozen wij beiden spontaan -zonder voorafgaande consultatie- steeds voor het verzet en niet voor collaboratie. Dat heeft soms tot conflictsituaties en een zekere verbetering geleid, maar gelukkig niet tot defaitisme of blijvende verbittering. Blijven doorgaan op de gekozen azimuth, zoals wij dit allebei -in de praktijk- bij de scouts hadden geleerd bij het kompaslopen, leek ons de enige faire optie.

“Gaston is consequent, zowel in woorden als in daden.” (Johan Lefevre 2005).

“... een doorzetter, die heel duidelijk afgelijnde doelen nastreeft en dan ook alles doet om dit te bereiken. Hij schuwt hierbij geen confrontaties.” (Leen Van Langendonck 2005).

“... wanneer Gaston Beunen beslist heeft om voor iets te gaan hij er ook werkelijk duizend procent voor gaat.” (Paul Ponnet 2005).

GASTON BEUNEN: EEN MAN VAN ÉÉN LIED, MAAR MET VEEL NOTEN OP ZIJN ZANG

Zoals reeds gesteld was Gaston's handschrift geen kalligrafie, zo stond zijn zangtalent ook niet bekend als belcanto. Toch genoot hij met volle teugen van een goed georganiseerde cantus en had hij zelfs een 'lijflied' dat wij samen 'on the busses' of in de kroeg meermaals hebben aangeheven:

“Down the way where the nights are gay and the sun shines daily on the mountain top, I took a trip on a sailing ship...”

De bekende hit *Jamaica Farewell* van Harry Bellafonte uit 1956. Daarbij wil ik omwille van de hedendaagse Engelse 'slang' toch opmerken dat deze “gay nights”, waarvan sprake in het libretto, vrolijke nachten zijn en zijn en geen nicherige ridders!

Gaston's kennis van de wetenschappelijke literatuur was fenomenaal, maar hij las ook graag romans. Een van zijn absolute favorieten, was het epos *The pillars of the earth* van Ken Follett, dat Gaston via Bob Malina had leren kennen. Het is een meesterlijk verhaal over intriges en conflicten omtrent de bouw van een kathedraal in de middeleeuwen, over de strijd tussen goed en kwaad, over verraad en trouw, kortom over de keuze die iedereen moet maken tussen opportunisme of idealisme. Eigenlijk was Gaston ook een kathedraalbouwer:

“De inspanningen van Gaston Beunen hebben de Faculteit ... een 'groeispuurt' bezorgd. Zijn afgemeten visie en beleids-maat-regelen hebben,de Faculteit mee haar huidige gestalte gegeven ... een faculteit met een gezonde 'Body Mass Index.’” (Bart

Vanreusel 2005).

GASTON BEUNEN: A FRIEND FOR ALL SEASONS

Ik heb tijdens mijn emeritaatsviering Gaston mijn *collega proximus* genoemd. Alhoewel wij twee verschillende onderzoeksrichtingen uitgingen in de kinesiologie, hij de biofysische, ik de sociaalculturele, voelden wij ons complementair verbonden kinesiologyen. Gaston kon zeer goed rekenen en op Gaston kon je altijd rekenen! Sinds hun eerste ontmoeting in 1976, waarbij ik trouwens de rol van ‘go between’ heb gespeeld, werden Gaston en Robert ‘Bob’ Malina van de University of Texas in Austin wetenschappelijke soulmates. Bob was voor Gaston “... his older brother in science”, een inspirator en een wetenschappelijke geestesgenoot, ook de beide families Beunen en Malina werden zeer close. Gaston werd ook geëerd, om niet te zeggen, vereerd door zijn naaste collega’s, medewerkers en doctorandi zoals duidelijk is gebleken uit liber amicorum bij zijn emeritaat:

“... een bijzonder warm, attentvol, sympathiek, humoristisch man die van het leven weet ten volle blijkt te genieten, die weet te relativieren zonder daarom op zijn lauweren te gaan rusten.” (Wim Huygens).

GASTON BEUNEN: A MAN NEEDS A MATE

In het leven van een man met een warm hart zijn er belangrijker dingen dan de professionele verplichtingen en relaties. *Man needs a mate!* Geen ‘maid’ met m-a-i-d zoals in de song van Neil Young, maar met m-a-t-e, een levensmaat of levensgezel. Zijn echte ‘mate’ was Kris Schueremans, die vanaf het huwelijk tot -letterlijk- de laatste seconde van zijn leven aan zijn zijde stond.

Gaston was ook een pater familias, een echtgenoot en fiere en betrokken vader en grootvader. Gaston hield van skiën en van verre avontuurlijke reizen -samen met Chris en met hun trouwe vrienden- maar Gaston was ook een ‘huisvader’. Hij bouwde zijn huis boven op een heuveltop en bekende mij ooit dat hij in een van de werken van Vance Packard [was het *The hidden persuaders* (1957) of *The status seekers* (1959)?], die verplichte literatuur waren voor het vak Bedrijfsorganisatie van Charles Annicq, had gelezen dat een man die ver wil kijken en veel wil bereiken, niet in een dal maar op een heuvel woont! Zijn gezellig huis prijkt inderdaad op de top van de Heuvelstraat in Blanden! Dat is weer een van die consequente consequenties, die zijn leven hebben gestuurd en gekenmerkt.

GASTON BEUNEN: A SCHOLAR AND A GENTLEMAN

Een van zijn buitenlandse doctores typeerde Gaston als:

“He is an outstanding professor and researcher and a gentleman.” (Duarte Freitas 2005)

Vooraleer mijn afscheidrede te besluiten, wil ik toch nog een van onze straffe verhalen vertellen, dat wij voordien -uit een zekere schroom- liever niet aan de openbaarheid prijs gaven.

Tijdens een van onze jaarlijkse ‘Ardennenoffensieven’, namelijk de tweedaagse expeditie naar o.a. het atheneum van Aarlen en het college van Virton, bleef er na het testen enige vrije tijd over vooraleer ons hotelletje te gaan opzoeken. Uit piëteit enerzijds en ter lavenis van onze dorst anderzijds, besloten wij de Adij van Orval te gaan bezoeken. Lichtelijk gestimuleerd door het sacrale brouwsel van de paters Trappisten, volgde een avontuurlijke ‘joy ride’ door de bossen in de buurt. Al crossend door de bossen en - terwijl ik aan het stuur zat- haalde Gaston een stunt uit door via het deurraam op het bagagerek op het dak van onze bestelwagen te kruipen. Van daar had hij een prachtig overzicht van de streek. Zo belandden wij uiteindelijk op een open plek en op het zandspoor van een weg in aanleg, die eigenlijk ontoegankelijk was voor het verkeer, maar ...“l’aventure c’est l’aventure...”. Plots klom de weg steil omhoog en ik probeerde in eerste versnelling boven te geraken tot Gaston vanuit zijn superieure positie uitriep “Sto-o-o-o-p!”, hetgeen ik nog net kon doen op de rand van een gapende afgrond. Wij waren de helling opgereden van een onafgewerkte brug en gelukkig werd de tienkoppige beamning gered door onze observator boven op het dak. Dit had het abrupte einde kunnen zijn van de -ondertussen internationaal gerenommeerde- Leuven Growth Study of Belgian Boys, die niet alleen aan de basis lag van Gaston’s carrière, maar van zo vele andere licentiaats- of doctoraatsthesisen.

Gaston, wij kunnen moeilijk aanvaarden dat jij zo plots en definitief uit ons leven verdwijnt. Ik hoop je terug te zien, liefst “Knock, knock, knockin’ on Heaven’s Door”, maar anders is voor mij “Down the way were the nights are gay ...” ook goed.

Roland Renson